

מז התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא בתרא דף קנ"ו

קיים להו לרבנן דינוקא מיקרבא דעתיה גבי זוזי, ואי אמרת זביניה זביני, זימנן דמקרקשי ליה זוזי, אזיל מזובין לכולהו נכסי דאבוה. אבל גבי מתנה, אי לאו דהוה ליה הנאה מיניה לא היה יהיב ליה מתנה, אמרו רבנן: תיהוי מתנתנו מתנה, דלעבידו להו מילי.

קיים להו לרבנן - חכמים יודעים
מיקרבא דעתיה גבי זוזי - קרובה דעתו לזוזים (הוא נמשך לכסף)
זימנן דמקרקשי ליה זוזי - לפעמים יקשקשו לו בזוזים

הסבר: חכמים יודעים שילדים אוהבים מטבעות, ולכן קבעו חכמים שקטן לא יוכל למכור את נכסי אביו, כדי שלא יפנו אותו למכור בזול בתמורה למטבעות. לעומת זאת, הקטן לא ייתן נכסים במתנה אם לא קיבל משהו רציני בתמורה מהמקבל; ולכן קבעו חכמים שלמתנה שלו יש תוקף, וכך אנשים ירצו לעשות לו טובות.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
 אברהם יצחק ויעקב,
 הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
 ואנשי כחות הבטחון,
 העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
 מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
 ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
 ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובמים.
 יתן!! את אויבינו הקמים עלינו
 ונגפים לפניהם!
 הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
 מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
 וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
 ידבר שונאינו תחתיהם,
 ויעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
 ויקים בהם הפתוב:
 "כי!! אלהיכם ההלך עמכם,
 להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
 ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי

המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
 לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם: כניסת שבת: 15:55 יציאת שבת: 17:14	ניו יורק: כניסת שבת: 16:10 יציאת שבת: 17:15
ישראל ת"א: כניסת שבת: 16:16 יציאת שבת: 17:16	גרמניה: כניסת שבת: 15:31 יציאת שבת: 16:55

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא קנ"ב-קנ"ח
 פרשת תולדות | כ"ג-כ"ט בחשוון תשפ"ה (24-30 לנובמבר 2024)

אחינו כל בית ישראל
 הנתונים בצרה ובשביה
 העומדים בין בים ובין ביבשה
 המקום ירחם עליהם
 ויוציאם מצרה לרוחה
 ומאפלה לאורה
 ומשעבוד לגאלה
 השתא בעגלא ובזמן קרוב
 ונאמר אמן

להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים, רפואת הפצועים וחזרת המפונים לבתים

דף קנ"ב: רבי אלעזר בן פדת

רבי אלעזר הנזכר בתלמודים הירושלמי והבבלי ובמדרשים הוא האמורא רבי אלעזר בן פדת. על אביו, ר' פדת, ידוע שהיה חברו של רבי יהודה הנשיא. רבי אלעזר נולד והתחנך בבבלי וזכה ללמוד תורה מפי גדולי הדור שבבבלי, רב ושמואל. בגיל עשרים וחמש עלה לארץ ישראל שם בנה את ביתו ונטא אישה. כשעלה לארץ ישראל הוא למד תחילה בישיבה שהיתה בעיר ציפורי שבגליל. על אהבתו לתורה והתקדוּתו בה אמרו חז"ל, שהיה כה שקוע בלימוד, עד שהיה עוסק בתורה במקום אחד ולא שם לב שמעילו נותר במקום אחר.

דף קנ"ג: מלאכת הוצאה

אחת משלושים ותשע (ל"ט) גבות המלאכות שנואסרו בשבת, היא מלאכת הוצאה. בשבת אסור להוציא חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים, וכן להיפך, מרשות הרבים לרשות היחיד. רשות הרבים הוא שטח גדול שרבים מהלכים בו. אחד התנאים להגדיר רחוב כרשות הרבים הוא שיהיה בו רוחב של שש עשרה אמה (כשמונה מטרים) לכל הפחות. רשות היחיד הוא שטח מוקף בארבע מחיצות (קירות) הגבוהות עשרה טפחים (בערך מטר) לכל הפחות (למשל, בית וחדר). איסור הוצאה בשבת קובע, כי אסור להעביר חפץ מרשות הרבים אל רשות היחיד, וכן להפך, מרשות היחיד לרשות הרבים.

דף קנ"ד: קיום שטרות

חיים בא לבית הדין עם שטר שכתוב בו: "דב חיב לחיים חמש מאות שקל" ועל השטר חתומים שני עדים. חיים פונה לבית הדין ואומר להם: "יש לי שטר עם שני עדים שדב חיב לי 500 שקל. אנא, חיבו אותו לשלם לי". תגובתו של דב לטענה זו היא: "לא לויתי ממך אפילו שקל. חתימות העדים ככל הנראה מזויפות". במקרה כזה על בית דין לברר שחתימות העדים אכן נכונות. התהליך הזה מכונה "קיום שטרות", שמקומים, מאמתים, את השטר, לודא שהוא נכון.

איך עושים "קיום שטרות"?
 א. מזמנים את העדים החתומים על השטר ושואלים אותם האם זו אכן החתימה שלהם. אם הם משיבים בחיוב - השטר מקיים ואפשר לגבות ממון על פיו.
 ב. באים שני אנשים אחרים, שמפירים את החתימה של העדים, והם מעידים: אנו מכירים את החתימות, אלו אכן החתימות של העדים.

★ | מן ההסטוריה

ספינת המעפילים "חיים ארלוזורוב" - הספינה אולואה

"חיים ארלוזורוב" היה שמה של ספינת מעפילים שהובילה לארץ 1,398 מעפילים מנמלי שוודיה ואיטליה בשנת 1947. הייתה זו ספינה אמריקאית שנרכשה על ידי אנשי המוסד לעלייה ב', ונקראה על שם המדינאי חיים ארלוזורוב שנרצח. על הספינה פיקד אריה "לובה" אליאב. הספינה אספה מעפילים בנמלי אירופה והובילה אותם במסע הימי הארוך ביותר של ספינת מעפילים עד אז. בסמוך לארץ השתלטו הבריטים על הספינה לאחר מאבק קשה, וגורשו למחנות מעצר בקפריסין. הספינה נשארה תקועה על החוף, ובסוף מלחמת העצמאות נמכרה לגרוטאות.

האונייה אולואה בנמל מרסיי, אוקטובר 1946 (Wikipedia)

מתפללים

דוד ודינה הם זוג צעיר שהתחתנו רק עכשיו. הם ראו שבדרום הנגב (סמוך לגבול מצרים) מקימים יישוב קראוונים חדש, והם החליטו שהם רוצים ללכת לגור שם. הרצון הזה שלהם עורר דיון משפחתי סוער.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שבשנים הראשונות של הנישואין בזמן שהם צריכים עוד ללמוד, למצוא פרנסה וב"ה לגדל תינוקות, הם צריכים לגור יותר קרוב להורים ולמקום הלימודים במרכז הארץ. אולי בשלב מאוחר יותר של החיים, אם הם עדיין ירצו, רק אז שייכלו לגור רחוק מהבית בנגב, אבל לא עכשיו בתחילת הדרך.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה עודדו אותם ואמרו להם שכל הכבוד להם שהם רוצים להיות חלוצים שהולכים ליישב את הנגב, וגם אם זה רחוק, ותנאים לא הכי טובים ויהיה קשה, הרי שהם עושים מעשה חשוב ומשמעותי.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'התפלגתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

♥ | על המפה

חבל לכיש

שדה כלניות בחבל לכיש, סמוך לאמציה (Wikipedia, Golf Bravo)

חבל לכיש הוא אזור בדרום הארץ, בין הרי יהודה לאשקלון. הוא נקרא על שם העיר לכיש המוזכרת בתנ"ך. לפני הקמת המדינה הוקמו בו שלושה קיבוצים, ובשנות החמישים הוקמה בו התיישבות גדולה כדי לקלוט את העלייה ההמונית שהגיעה באותה תקופה, וכדי ליצור רצף התיישבות בין עזה לחברון. באזור נמצאים יישובים רבים, המחולקים לשבע מועצות אזוריות: לכיש, שפיר, יואב, מטה יהודה, שער הנגב, חוף אשקלון ובאר טוביה. לאחר ביצוע תוכנית ההתנתקות ב-2005 התיישבו בחבל לכיש רבים ממגורשי גוש קטיף.

👤 | מי אני?

- פעל רבות למען העלייה וההתיישבות. ממקימי ערד וחבל לכיש.
- פיקד על ספינת המעפילים "חיים ארלוזורוב".
- הוביל את חילוץ יהודי פורט סעיד ממצרים.
- כיהן כחבר כנסת.
- כתב 17 ספרים ופרסם מאמרים רבים.
- עסק בחינוך והתנדב בפעילות חינוכית וחברתית שנים רבות בכל רחבי הארץ.

הגל האילן האילן האילן

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביתמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

"יסודות ארץ ישראל" הוא מושג המופיע במשנה במסכת כתובות,
 והכוונה היא שאם אחד מבני הזוג מעוניין לעלות מארץ אחרת לארץ
 ישראל, הוא יכול לכפות את השני לעלות יחד איתו או להיפרד ממנו.
 כל זאת אפילו אם התנאים בארץ ישראל פחות נוחים מבחינה נשמית
 ורוחנית, משום שמעלת הישיבה בארץ ישראל גדולה מאוד.

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מי הוא האיש במרכז הציור?
 - 2 כיצד חבל לכיש וערד קשורים אליו?
 - 3 מה הקשר שלו לאוניה שבציור?
 - 4 באיזה פרס חשוב הוא זכה על מפעל חייו?
 - 5 מהם הרכבים העושים דרכם לירושלים ומה הקשר של הדמות אליהם?
 - 6 התבוננו היטב בציור ומצאו מה לא נכון?

חוד של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

"הכל מעלין לארץ ישראל"

"הכל מעלין לארץ ישראל" הוא מושג המופיע במשנה במסכת כתובות,
 והכוונה היא שאם אחד מבני הזוג מעוניין לעלות מארץ אחרת לארץ
 ישראל, הוא יכול לכפות את השני לעלות יחד איתו או להיפרד ממנו.
 כל זאת אפילו אם התנאים בארץ ישראל פחות נוחים מבחינה נשמית
 ורוחנית, משום שמעלת הישיבה בארץ ישראל גדולה מאוד.

מי אני?

1. מוסד שפעל כזרוע של ארגון ההגנה.
2. הוקם כדי לסייע ליהודים לעלות לארץ במסגרת ההעפלה.
3. בראשו עמד שאול אביגור.
4. הצליח להביא לארץ מאות אלפי יהודים דרך הים והיבשה.
5. עסק גם ברכש כלי נשק ולחימה עבור צה"ל.

ד, טו, זח, ז, טו, זח

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5777 ה'תשע"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260 ה'תת"ס	5258 ג'רדש ספרד	4900 ה'רמ"ב	4800 רש"י	4650 רבי סעדיה גאון	4260 ימי הביניים תקופת הראשונים
2019 שנת סיום ה'תש"פ ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינת ישראל	1969 ה'תש"ט אריה לויין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 ה'תש"ח הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 ה'תרצ"ז רבי יוסף קארו	1500 ה'תת"ס החדשה	1492 ג'רדש ספרד	ה'רמ"ב	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

האדם הרגיל רוצה להיות תמיד בשליטה, לדעת מה קורה ושהכל יילך על פי התוכנית. אולם פרשתנו מלמדת שלעיתים גם כשאנחנו קצת מבולבלים ולא תמיד יודעים מה קורה - עדיין ואולי דווקא בשל כך יכולים לקרות דברים גדולים.

כשיצחק אבינו מגיע לברך את בנו, הוא לכאורה מבולבל ולא ממש יודע מי עומד מולו. לכאורה לא ברור מדוע דווקא ברגע חשוב שכזה מכווין הקב"ה שיצחק לא יהיה במודעות מלאה, אך נראה שהדברים מתוכננים ומדויקים היטב.

הבלבול וחוסר המודעות הם הדרך להגיע למקום שמעל השכל והרציונל, למקום הרבה שלם ובלי גבול. דווקא היסח הדעת מאפשר להוריד ברכה ממקומות גבוהים ביותר, ולכן דווקא בזמן בו יצחק מבקש לברך - מכווין ה' שדעתו תהיה מוסחת ומבולבלת.

סדר זיקין | מסכת בבא בתרא, דף קנ"ה - קנ"ח

דף קנ"ה: מי יכול לעשות עסקאות?

מאיזה גיל אדם יכול לבצע פעולות של מקח וממכר? מדין התורה - מגיל בר מצוה. אבל חכמים תיקנו שגם קטנים יותר יכולים בתנאים מסוימים לקנות ולמכור מיטלטלין ובתנאי שהם בעלי דעה. טעם התקנה: שאם יהיה קטן יתום הזקוק למזומנים לפרנסתו, הוא יוכל למכור חפצים שונים שבביתו. לגבי מכירת קרקעות חכמים תיקנו תקנה הפוכה: אין אדם יכול למכור קרקע עד גיל עשרים (ויש אומרים שמונה עשרה), אלא אם כן הוא בקיא בעניני מסחר. טעם התקנה הוא שבדרך כלל עד גיל עשרים אדם אינו בקיא בעסקאות והוא עלול למכור את כל נכסי אביו כי יתפתה מהתשלום שמציעים לו, ואפילו כאשר העסקה אינה משתלמת עבורו, ולכן אסרו עליו חכמים למכור את הקרקע לפני הגיעו לגיל הראוי בו החלטתו תהיה אחראית.

דף קנ"ו: תוקפה של מכירה

מעשה באדם שמכר קרקע לפני גיל עשרים, אולם אחר כך הסיתוהו קרוביו לבוא לפני רבא ולטעון: המכירה לא תקפה, שהרי חז"ל קבעו שעד גיל עשרים אי אפשר למכור קרקע, כפי שלמדנו בדרך הקודם. מצד שני טענו הקונים: הבחור הזה כבר בן-דעת ופיקח, ואין סיבה שהמכירה לא תחול. כדי לשכנע את רבא שהוא לא פיקח, עמד הבחור ואכל תמרים לפני רבא והשליך את הגרעינים על הרצפה.

ראה זאת רבא ופסק: הבחור לא חכם ולא אחראי, ולכן המכירה בטלה. הביאו סופר לכתוב את פסק הדין והוא דרש זוז (מטבע) בשכר הכתיבה. כאן מצאו הקונים הזדמנות להראות לרבא שהבחור בכלל לא טיפש והוא מבין היטב בכספים. הם אמרו לבחור: אמור לרבא שהסופר גובה מחיר גבוה מדי - שהרי על מגילת אסתר שהיא ארוכה, הוא גובה זוז, וגם על שטר קצר של פסק דין הוא גובה זוז - איך זה יתכן? הבחור חשב שהוא עומד להרויח, והוא שטח את הדברים לפני רבא. כששמעו רבא אמר: כעת רואים שאתה כן מבין בעסקים ואחראי למעשה, והמשמעות היא שהמכירה תקפה וקיימת.

דף קנ"ז: דיני חוב וירושה

המשנה בדרך זה עוסקת במקרה רגיש ומורכב של בית שקרס על יושביו, ואב ובנו ששהו במבנה נהרגו. הבעיה הניצבת בפנינו היא שאין יודעים מי מהם נפטר ראשון. לגבי מה זה משנה? ניח שהבן היה חייב כסף. במות הבן זכאי המלוה לגבות את החוב מהירושה שהותר אחריו הבן. במקרה שלנו לבן הזה לא היו כל נכסים בימי חייו, אבל יכול להיות שרגע אחד לפני מותו הוא ירש נכסים, למשל - אם נשהיית קרס - האב נפטר ראשון ורק אחר כך נפטר הבן, ומצא שהבן ירש את אביו. נכון אמנם שהבן גם נפטר אחריו, אבל למלוה יש כבר זכות לגבות את החוב מהירושה של הבן. אולם, אם הבן נפטר לפני אביו, הוא מעולם לא ירש אותו ואין למלוה מהיכן לגבות.

דף קנ"ח: "מרא דארעא דארץ ישראל"

רבי אלעזר בן פדת עלה לארץ ישראל ולמד תורה בציפורי. רבי אלעזר, שהיה עני מרוד, עסק גם בצדקה ומילות חסדים, פעם אחת הבחין רבי אלעזר שמאחריו הולך אדם שנקרא שמעון בר ווה, שהיה עני ומסכן. הפיל רבי אלעזר דינר מכיסו והמשיך ללכת. שמעון נטל בידו את הדינר ופנה לרבי אלעזר להחזירו, אבל רבי אלעזר

אמר לו: אני כבר התאישתי מן הדינר, עכשיו הוא אצלך ואתה זכית בו. כך עשה רבי אלעזר בכונה, כדי ששמעון יקבל את הדינר בלא שיתביש. מסופר בתלמוד שרבי אלעזר היה מכונה "מרא דארעא דארץ ישראל" - השליט בעניני הוראה בארץ ישראל, מפני בקיאותו הרבה וחוכמתו.

חידה!

מהן ארבע רשויות השבת?

1. רשות היחיד, רשות הרבים, כרמלית, מקום פטור.
2. רשות היחיד, רשות הרבים, רשות הציבור, רשות הכלל.
3. רשות הפרט, רשות הכלל, חרמונית, חצר משותפת.
4. מקום פטור, מקום חייב, רשות הרבים, תחום העירוב.

(1: ט'זחוט)

שאלות השבוע

1. מהי ההגדרה של רשות היחיד?
2. מאיזה גיל אפשר למכור קרקעות?
3. מי היה "מרא דארעא דארץ ישראל"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לצייץ את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח ראה חשבון

תלמוד ישראלי

בחסות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 9250225-03 פקס: 9265608-03

מייד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
י"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פריילימן